

FORETRÆDE FOR FOLKETINGETS KIRKEUDVALG

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere vil gerne sige tak for muligheden for, at fremføre foreningens synspunkter omkring ”Kirkegårdsbestyrelser”

FDK er ikke kun en fagforening, men vi er også en forening som påtager sig arbejdgiverdelen i form af, at servicere landets kirkegårdsledere/menighedsråd i alle slags sager omkring kirkegårdsdrift.

Vi arbejder ligeledes tæt sammen med Landsforeningen af Menighedsråd omkring temadage på kirkegårdsområderne, og med embedsmændene i Kirkeministeriet på alle områder vedr. kirkegårde.

FDK er opmærksom på, at L 27 er et omfattende lovforslag som berør mange ting inden for folkekirken:

Herunder en række tiltag på kirkegårdsområdet, hvor vi i store træk er enige i det fremsatte.

Årsagen til vi har bedt om foretræde for Kirkeudvalget er ændringen/nedlæggelse af kirkegårdsbestyrelser:

Kirkegårdsbestyrelser har i mere end 60 år eksisteret med vedtægter (Horsens), bestyrelses formen giver bestyrelsen et selvstændigt ansvar for regnskab, budget for den samlede drift og anlæg. Der er kommet nye bestyrelser til inden for de seneste år, med KM's godkendelse, vi står derfor uforstående overfor, at det lige frem skulle være ulovligt. Det forekommer derfor meget *uforståeligt*, at det med en henvisning til folkekirkens økonomilov fra 1984, ikke længere er muligt at bevare en selvstændig kirkegårdskasse i tilknytning til kirkegårdsbestyrelserne ved de store bykirkegårde.

Det forekommer ydermere uforståeligt, at man ønsker at nedlægge, de for os at se, meget velfungerende kirkegårdsbestyrelser, når vi ser på betænkning 1491, som i store træk drejer som om SAMARBEJDE, og som det vel må siges, at de store kirkegårde har været dybt involveret i gennem en lang årrække.

I forbindelse med udarbejdelse af betænkning 1491 blev der nedsat et udvalg, som skulle se specielt på kirkegårdens økonomi m.v. Dette udvalg har fremlagt sin rapport som dels blev optaget i selve betænkningen samt udgivet som en selvstændig rapport. I udvalget (hvor FDK deltog) var der fuldt enighed om, at den nuværende ordning, hvor samdrift af kirkegårde for flere sogne var en rigtig god ide. De tilsluttede menighedsråd kunne lade kirkegårdsdriften udskille til en selvstændig bestyrelse og dermed skabe større åbenhed omkring omkostningerne for den fælles kirkegårdsdrift. Så FDK har svært ved at forstå, at man med L27 vil nedlægge et velfungerende samarbejde på kirkegårdsområdet.

Som eksempel kan nævnes samarbejdet om kirkegårdsdrift i Roskilde:

Kirkegårdsbestyrelsen ved Roskilde Kirkegårde blev i 2003 udskilt fra Roskilde Domkirke. Formålet var at vise borgerne i Roskilde Domsogn, hvad driften af deres 3 kirkegårde; Østre kirkegård med kapelkrematorium, Gl. Vor Frue kirkegård og Gråbrødre kirkegård kostede i ligningsmidler, men samtidigt forsøge at nedbringe ligningsbeløbet ved en forhøjelse af taksterne ved kirkegårdene samt ved indtægter fra samarbejde om kirkegårdsdrift. Roskilde Kirkegårde ejes af Roskilde Domsogn og er i fælles brug for Roskilde Domsogn og Søndre Sogn.

I en periode på 15 år fra 1988 – 2003 blev ligningsmidlerne forøget med 4.380.000 kr. fra 5.100.000 kr. til 9.480.000 kr. svarende til ca. 85,9 % eller gennemsnitlig ca. 5,7 % pr. år.

I 2000 blev der indledt et samarbejde vedr. driften af Vindinge Kirkegård og i 2003 kom Svogerslev kirkegård med i samarbejdet. Siden 2006 har samarbejdet også omhandlet administrationen af disse 2 kirkegårde. I 2007 og 2008 har der været et delvist samarbejde med Himmelev kirkegård omkring driften. I 2009 er der truffet aftale om samarbejde vedr. driften af Dåstrup kirkegård, Ørsted kirkegård og Syv kirkegård.

I 2003 modtog bestyrelsen ved Roskilde Kirkegårde ligningsmidler på 9.480.000 kr.

For 2009 har bestyrelsen fået godkendt et budget med ligningsmidler på 9.400.000 kr.

I de 6 år bestyrelsen har fungeret er ligningsmidlerne faldet (80.000 kr.), medens aktiviteterne på kirkegårdene er stærkt forøget bl.a. ved et større samarbejde.

Jeg tror, man kunne finde meget inspiration i Provstierne ved at kikke på de nuværende bestyrelser på kirkegårdene og måske oprette lignende bestyrelser med selvstændigt budget- og regnskabsansvar inden for provstiets sogne f.eks. anlæg, vedligeholdelse, musik. Ja! der er sikkert mange opgaver der kunne løses på den måde. **Men det skal FDK selvfølgelig ikke blande sig i.**

En kirkegårdsbestyrelse er efter FDK's opfattelse et yderst **demokratisk** organ, hvor de menighedsråd, der har kirkegårde i fælles brug er **ligeværdigt** repræsenteret.

Rådet er repræsenteret med politiske valgte medlemmer og dermed med til at udstikke mål og rammer for kirkegårdens drift.

Alle medlemmerne i bestyrelsen har et økonomisk ansvar, og er med til at beslutte størrelsen på budgetterne.

Som L27 er udformet, vil der godt nok sidde et udvalg med repræsentanter fra de sogne som bruger kirkegården, men uden økonomisk kompetence. Den økonomiske kompetence er dog alene overlagt til de/det sogne, der ejer kirkegårdsjorden. Det må da siges at være **udemokratisk** i forhold til, hvordan det er i dag.

Hvem vil fremme/tilgodese kirkegården i fremtiden, når de ikke har indflydelse på økonomien??

Det har netop været med baggrund i den vanskelige kunst, at kunne enes om en fordeling af midler til driften af kirkegården, at der er opstået et behov for en fælles kirkegårdsbestyrelse for sogne. Med det der sker nu bombes kirkegårde årtier tilbage, hvilket er helt uforståeligt når vi ser på de ligningsmidler der er tildelt Roskilde i perioden fra 1988 til 2003 hvor der var kirkegårdsudvalg var der en stigning på ca. 6 % og i perioden fra 2003 til 2009 har det stort set været status quo med et mindre fald.

Beslutningstagerne i kirkegårdsbestyrelsen er menighedsråds- og provstiudvalgsmedlemmer, der afholder deres møder på kirkegårdene, deltager i syn over kirkegårdene og som ofte har deres daglige gang i kirkegårdsforvaltningen og på kirkegårdene. Hvorimod menighedsrådet oftest sidder langt fra kirkegårddriften.

Det økonomiske ansvar flyttes således længere væk fra kirkegårdene, og som en konsekvens heraf kan det ofte være vanskeligt at fastholde de folkevalgtes engagement, for ikke at tale om de medarbejdere som i dag lægger meget stor vægt på, at netop deres kirkegård skal fremstå pæn og velholdt

I bemærkninger til lovforslaget vedr. kirkegårdskassen står der, "Når en del af kirkens aktiviteter på denne måde udskilles til særskilt forvaltning i sin egen kasse (kirkens kasse= FDK's bemærkning) kan det give anledning til to slags problemer:

1. ”For det første svækkes mulighederne for en prioritering på tværs. De udgifter, der således bliver udskilt, bliver beskyttet mod en diskussion af prioriteringer mellem kirkekassens (ental) forskellige udgiftsformål

I Kirkeministeriets udlægning er der kun ét sogn, der ejer kirkegården, men ofte er der 2 eller flere ejende sogne. Hensigten med at udskille begravelsesvæsenet i en særskilt bestyrelse, har derfor været at undgå den tilbagevendende diskussion (**hvilket ikke er det samme som der ikke sker en prioritering, men ansvaret er flyttet op på provstiområdet**) mellem flere menighedsråd om midler til driften af de store bykirkegårde.

Som en supplerende bemærkning kan nævnes, at når kirkegårdsbestyrelsen har udarbejdet et budgetforslag, bliver dette forslag behandlet på lige fod med de øvrige menighedsråds budgetforslag på budgetsamrådet i provstiet.

Det er således på provstiniveau, at der sker en prioritering af, hvilke midler der skal gives til kirken, og hvilke midler der skal gives til kirkegården.

Når KM henviser til, at de udgifter, der bliver udskilt, bliver beskyttet mod diskussion kan der dels henvises til den diskussion, som foregår ved budgetsamrådet, og dels den diskussion de enkelte bestyrelsesmedlemmer har taget i deres menighedsråd.

2. Det andet problem omhandler ansvaret for budgettet. I Kirkeministeriets bemærkninger står der: ”For det andet bliver ansvaret for budgettet mere indirekte, i og med at dette ikke fastlægges af menighedsrådet, men af henholdsvis præstegårdsudvalget eller kirkegårdsbestyrelsen”.

FDK er noget usikker på hvad Kirkeministeriet mener her, men når kirkegårdsbestyrelsen, som i dag, er modtager af ligningsmidler og har ansvaret for budget og regnskab, så må det vel siges at ansvaret for budgettet er direkte.

Kirkegårdsbestyrelsen er i dag meget opmærksom på sit økonomiske ansvar og er således spydspidsen i det samarbejde om kirkegårdsdrift, der i disse år foregår mellem by- og landsbykirkegårde. Her forvalter kirkegårdsbestyrelsen udgifter og indtægter for de menighedsråd der samarbejdes med omkring kirkegårdsdrift. Når kirkegårdsbestyrelsen fremover ikke har sin egen kirkegårdskasse, vil det blive kompliceret at forvalte indtægter og udgifter for menighedsrådene ved landsbykirkegårdene.

Alle aftaler omkring drift og økonomi ved samarbejde kan ikke længere godkendes i kirkegårdsbestyrelsen, men skal fremover godkendes i et eller flere menighedsråd.

En tung, langsommelig administrativ forretningsgang og for FDK en meget bureaukratisk måde, som ikke vil fremme lysten til det videre samarbejde om kirkegårdsdrift.

Samarbejde omkring kirkegårdsdrift har flere fordele. Bykirkegårde kan være med til at reducere behovet for ligningsmidler gennem et økonomisk samarbejde med landsbykirkegårde. De mindre kirkegårde får en sikkerhed for at driften fungerer, uanset om der er sygdom, ferie, kurser, uddannelse m.m. Ved et samarbejde opnås ligeledes den fordel, at der ikke skal betales moms af arbejdsydelse, hvorfor menighedsråd, der i dag deltager i et sådan samarbejde, kan melde om besparelser ved kirkegårdsdrift.

Der er således flere vindere ved et samarbejde, hvor de store bykirkegårde får en ekstra indtjening, og de mindre kirkegårde opnår en sikker kirkegårdsdrift, der skal betales mindre for. Samlet set er der behov for færre ligningsmidler til kirkegårdene i provstiet.

Som FDK ser de ændringer der er forslået i L 27 vil der ske en kraftig bureaukratisering samt en vanskeliggørelse af fremtidige samarbejdsordninger mellem såvel store som små kirkegårde.

Konklusion

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere har ikke på noget tidspunkt ønsket at ændre på økonomiloven, men ønsker at fastholde den nuværende praksis med selvstændig kirkegårdskasse, der er etableret i forbindelse med, at flere menighedsråd varetager kirkegårdsdrift i fællesskab.

Det er menighedsrådene selv der har ønsket et funktionsopdelt ansvarsområde, da det er en hensigtsmæssig og effektiv organisation, når der er tale om fælles kirkegårdsdrift.

Ved et større samarbejde mellem by- og landsbykirkegårde i provstiet vil en fælles kirkegårdsbestyrelse kunne være et effektivt omdrejningspunkt.

Det synes ikke sandsynliggjort, at den foreslåede ændring af ansvarsfordelingen vil medføre en effektivisering af folkekirkens økonomi og administration. Meget tyder på det modsatte, kombineret med en u hensigtsmæssig organisationsform.

Alt tyder på med de erfaringer vi har i dag, at økonomien er både mere synlig og sundere, når kirkegårdene drives i fællesskab af de involverede menighedsråd.

Derfor er det FDK's klare synspunkt at det er direkte uklogt og unødvendigt at gennemføre en så udemokratisk proces, for at tilfredsstille en forenkling af den økonomiske oversigt, specielt når resultatet samtidigt kommer til at sløre økonomien omkring de store kirkegårde.

I Kirkeministerens svar til Folketingets Kirkeudvalg af 14. november 2008 står:

Lovforslaget er netop udformet, så det fastholder den eksisterende ansvarsfordeling. Jeg kan derfor ikke støtte ønsket fra Foreningen af Danske Kirkegårdsledere.

FDK mener, at Kirkeministerens udlægning ikke vil være i overensstemmelse med konsekvenserne af L 27. Det økonomiske ansvar flyttes fra kirkegårdsbestyrelsen til de ejende menighedsråd, hvorfor den eksisterende ansvarsfordeling "ændres" (Jf. ovenstående gennemgang af den nuværende ansvarsfordeling).

I skrivelsen fra Kirkeministeren af 14. november står ligeledes:

Foreningen af Danske kirkegårdsledere ønsker:

- *At økonomiloven ændres, så der kan tildeles ligningsmidler direkte til kirkegårdsbestyrelsen på lige fod med et menighedsråd.*
- *At kirkegårdsbestyrelsen kan deltage på lige fod med menighedsrådene i budgetsamråd og i dialogen med provstiudvalget.*

Ad 1. Foreningen af Danske Kirkegårdsledere ønsker grundlæggende ikke at ændre på noget, men ønsker at fastholde gældende praksis på området, hvor ligningsmidlerne i dag går direkte til kirkegårdsbestyrelsen (Jf. side 1). Strider dette mod gældende lovgivning har vi anmodet om at økonomiloven tilpasses de eksisterende forhold.

Ad 2. Vedr. Budgetsamråd. I dag er det oftest sådan, at 2 medlemmer af Kirkegårdsbestyrelsen deltager ved budgetsamrådet. Ved samrådet diskuteres ligningsmidlernes fordeling og størrelse. Da en afstemning er sjældent forekommende, vil det ikke være af afgørende betydning, om kirkegårdsbestyrelsen har stemmeret.

Med venlig hilsen
Klaus Frederiksen
Formand